Fidan ÇELİKER

Yazar: Taha Kılınç,
Yayınevi: Ketebe Yayınları, 2024,
Sayfa Sayısı: 175 sayfa
İncelemeyi Yapan: Fidan Çeliker, Karadeniz Teknik Üniversitesi

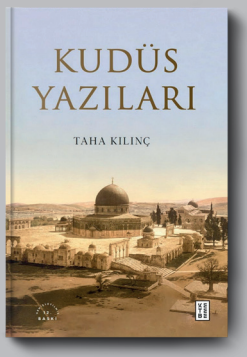

KUDÜS YAZILARI

Giriş

Taha Kılınç'ın Kudüs Yazıları adlı eseri, geçmişten günümüze, sadece bir şehrin değil, aynı zamanda onun ardındaki medeniyetlerin hikâyesini ve şehrin ruhunu anlatan bir eserdir. Kudüs'ün İslam, Hristiyanlık ve Yahudilik için taşıdığı kutsallık, tarih boyunca bu şehirde yaşanan kültürel mücadeleleri, Kılınç anlaşılır ve sade bir dil kullanarak aynı zamanda işin içine kendi deneyimlerini, bilgi birikimini ve gözlemlerini de katarak okuyucuya aktarmıştır. Kitap, Kudüs'ü anlamak ve sevmek isteyen herkes için bir rehber niteliğindedir.

Taha Kılınç İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdikten sonra başladığı gazetecilik mesleğini Yeni Şafak'ta sürdürmektedir. Ortadoğu ve İslam dünyası, uzun yıllardır yoğunlaştığı çalışma sahasıdır. Halen sıklıkla seyahat ettiği İslam coğrafyasının gündemine dair köşe yazıları yazmaktadır.

Kılınç'ın kaleme aldığı bu eser, 34 metinden oluşmakta olup, sırasıyla Kudüs'ün antik çağlardan başlayarak Romalılar, Bizanslılar, Emevîler, Abbasiler, Osmanlılar ve son olarak modern İsrail yönetimi altındaki değişimi konu alınmaktadır. Kılınç'ın bu süreçleri anlatırken sadece odaklandığı nokta süreçlerin sırası değil aynı zamanda şehrin ruhu ve anlamıdır. Yazar kişisel yolculuk hikayesini samimi bir üslupla anlatarak Kudüs'ü sadece bir coğrafi bölge olarak değil aynı zamanda birçok medeniyetin tanığı olarak ele almıştır. Kitap, yazarın kişisel gözlemlerini ve düşüncelerini de içerdiği için deneme niteliği taşımaktadır. Aynı zamanda Kudüs'ü bir ziyaret ve keşif çerçevesinde ele aldığı için gezi yazısı unsurları da barındırmaktadır.

Kılınç'ın kitabındaki en önemli noktalardan biri de Kudüs'ün üç semavi dinin bakış açısıyla ele alınmış olmasıdır. Yazar her bir dinin Kudüs'e olan yaklaşımını detaylı şekilde anlatmış ve böylece binlerce yıldır neden çatışmaların merkez noktası olduğu anlaşılmaktadır. Bu üç semavi dinin bakış açısı özetlenecek olursa; Yahudilik için Kudüs, Tanrı'nın İsrailoğulları'na vaat ettiği toprakların merkezi ve Tapınak Tepesi'nin evi olarak, Hıristiyanlık için İsa'nın çarmıha gerildiği ve dirildiğine inanılan şehir olarak kutsaldır. İslam için ise Kudüs, Mescid-i Aksa ve Kubbetüs-Sahra'nın bulunduğu yer olarak peygamberlerin mirasının ve Miraç hadisesinin hatırasını taşımaktadır.

Kudüs Yazıları, yalnızca tarihi bilgilerle sınırlı bir kitap değildir. Taha Kılınç, Kudüs sokaklarında yaptığı yürüyüşlerden, yerel halkla yaptığı sohbetlerden ve ziyaret ettiği tarihi mekânlardan bahsederek okuyucuyu adeta şehrin dar sokaklarında bir gezintiye çıkarmaktadır. Bu kişisel dokunuşlar, kitabı kuru bir tarih anlatısından çıkarıp canlı bir deneyim haline getirmektedir. Kitabı okurken, bir yandan Kudüs'ün taş duvarlarının tarihini hissederken, diğer yandan o duvarların ardında yatan insan hikâyelerine tanıklık edilmektedir. Kudüs'ün tarihi ve kültürel mirasını detaylandırarak okuyuculara derinlemesine bir bakış sunar. Kitapta, Hz. Ömer'in Kudüs fethi ve Müslümanların şehre getirdiği barış ve düzen gibi önemli tarihi olaylar ele alınır. Selahaddin Eyyubi'nin Haçlılardan Kudüs'ü geri alması ve bu süreçte gösterdiği adalet ve merhamet, Kı-

lınç'ın üzerinde durduğu diğer önemli bir konudur. Ayrıca, Osmanlı İmparatorluğu döneminde Kanuni Sultan Süleyman'ın Kudüs surlarını yeniden inşa ettirmesi, bu dönemde şehre yapılan yatırımlar ve Kudüs'ün İslam dünyasındaki önemi vurgulanır.

Kitap, Kudüs'ün çokkültürlü yapısını da gözler önüne serer. Müslümanların, Hristiyanların ve Yahudilerin bir arada yaşadığı bu şehirde, her topluluğun tarih boyunca bıraktığı izler detaylı bir şekilde incelenir. Kılınç, Kudüs'teki sanat ve edebiyatın gelişimini, şehrin modern zamanlardaki sosyal ve politik değişimlerini de okuyuculara aktarır.

Taha Kılınç'ın üslubunda dikkat çeken bir başka unsur ise dengeyi sağlamasıdır. Kudüs'ü tek bir dinin veya ulusun perspektifinden anlatmak yerine, şehrin evrensel anlamını öne çıkarmaktadır. Bu yaklaşım, Kudüs'e ideolojik bir gözle değil, insani ve kültürel bir gözle bakmaya teşvik etmektedir. Yazar, günümüzün karmaşık politik meselelerine de değinerek, Kudüs'ün hâlâ neden bu kadar büyük bir çekişme alanı olduğunu anlamamıza yardımcı olmaktadır. Filistin davasını incelerken, Müslüman dünyasının bu meseleye yönelik ilgisinin zamanla nasıl azaldığını ve bu durumun sonuçlarını ele almıştır. Yazar, Kudüs'ün İslam dünyasında büyük bir öneme sahip olmasına rağmen, Müslümanların şehir hakkındaki bilgilerinin sınırlı ve yüzeysel olduğunu vurgulamaktadır. Bu durumun, Kudüs'ün hak ettiği ilmi ilgiden mahrum kalmasına neden olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, Kudüs'ün sürekli gündemde olması ve siyasi sloganlara konu edilmesi nedeniyle, konunun "eskimesi" ve "sıradanlaşması" tehlikelerine dikkat çekmektedir. Bu sıradanlaşmanın, Müslümanların Kudüs'e olan ilgisinin azalmasına ve şehrin gerçek değerinin göz ardı edilmesine yol açtığını ifade etmektedir.

Kitabın en güçlü yanlarından biri, dili ve anlatımıdır. Akademik bir ağırlık taşımayan, fakat bilgi dolu metinler kullanılmıştır. Taha Kılınç'ın sade ve akıcı dili, kitabı her seviyeden okuyucu için anlaşılır kılmıştır. Tarih, politika veya dinle ilgilenmeyen bir okuyucu dahi kitabın sürükleyici yapısı sayesinde Kudüs'ü anlamaya başlayabilmektedir.

Kudüs gibi geniş bir tarihi ve kültürel geçmişe sahip bir şehri birkaç yüz sayfada anlatmaya çalışmak, kaçınılmaz olarak bazı eksikliklere yol

açmaktadır. Örneğin, şehrin belirli dönemlerdeki ayrıntıları veya farklı kültürlerin etkileri daha derinlemesine ele alınabilirdi. Ayrıca kitapta yer alan hikayelerin genel olarak bazı noktalarda birbirinden kopuk olduğu için istenen akıcılık tam olarak sağlanamamıştır. Daha belirgin bir tematik bağlantı, eseri daha güçlü hale getirebilirdi.

Sonuç olarak, Kudüs Yazıları sadece bir şehirle ilgili bir kitap değil, aynı zamanda insanlık tarihine ve medeniyetlere dair bir yolculuktur. Taha Kılınç, okuyucusunu Kudüs'ü anlamaya davet etmektedir. Aynı zamanda tarihe, dine ve kültüre dair önemli sorular sormaya teşvik etmektedir. Kudüs'ü hiç görmemiş birçok kişi, bu kitabı okurken şehrin taş sokaklarında yürüdüğünü, Mescid-i Aksa'nın avlusunda durduğunu ve Kudüs'ün her köşesinde yankılanan tarihsel hafızayı hissedebilir. Dolayısıyla bu kitap, Kudüs'ü bir çatışma merkezi olarak değil, insanlık tarihinin kesişim noktası olarak görmek isteyen herkese önerilebilir. Taha Kılınç'ın rehberliğinde yapıla bu yolculuk, okuyucusunu sadece Kudüs hakkında bilgi sahibi yapmakla kalmamaktadır. Aynı zamanda okuyucuya derin bir manevi ve entelektüel bir bakış açısı kazandırmaktadır.